

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของครอบครัวในภาคเกษตรกรรม ในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื้อหาสาระของการศึกษาได้เน้นการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวในภาคเกษตรกรรมอันได้แก่ชาวนา ซึ่งสืบเนื่องจากการขยายตัวเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบในลักษณะกล่าวคือ ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของครอบครัวในภาคเกษตรกรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มุ่งการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย (target population) ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครอบครัวเกษตรกรชาวนาที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในพื้นที่ของอำเภอบางปะอิน ตั้งแต่ก่อนมีโรงงานอุตสาหกรรมขยายเข้ามาสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน่วยในการวิเคราะห์

สำหรับใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครอบครัวเกษตรกรชาวนาในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ของอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกอำเภอที่จะศึกษาจากจำนวนทั้งหมด 16 อำเภอในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอเสนา อำเภอท่าเรือ อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอวังน้อย อำเภออุทัย อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอภาชี อำเภอบางซ้าย และอำเภอบ้านแพรก) โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposeive sampling) อำเภอที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าอำเภออื่น ๆ อำเภอที่ได้รับการคัดเลือก คือ อำเภอบางปะอิน

ขั้นตอนที่ 2 เลือกตำบลที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่ได้รับการคัดเลือก โดยการเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม (random sampling) ซึ่งพิจารณาตำบลที่อยู่รอบบริเวณพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและโรงงานขนาดใหญ่ ตำบลที่ได้รับการสำรวจมีจำนวน 5 ตำบล คือ ตำบลบางกระสั้น ตำบลคลองจิก ตำบลบ้านหว้า ตำบลคลังชัน ตำบลบ้านบ้านสร้าง

ขั้นตอนที่ 3 การเลือกตัวอย่าง หลังจากได้ตัวอย่างตามขั้นตอนที่ 1 และที่ 2 แล้ว ได้เลือกตัวอย่างจากครอบครัวเกษตรกรชาวนา ที่อยู่ในตำบล 5 ตำบล

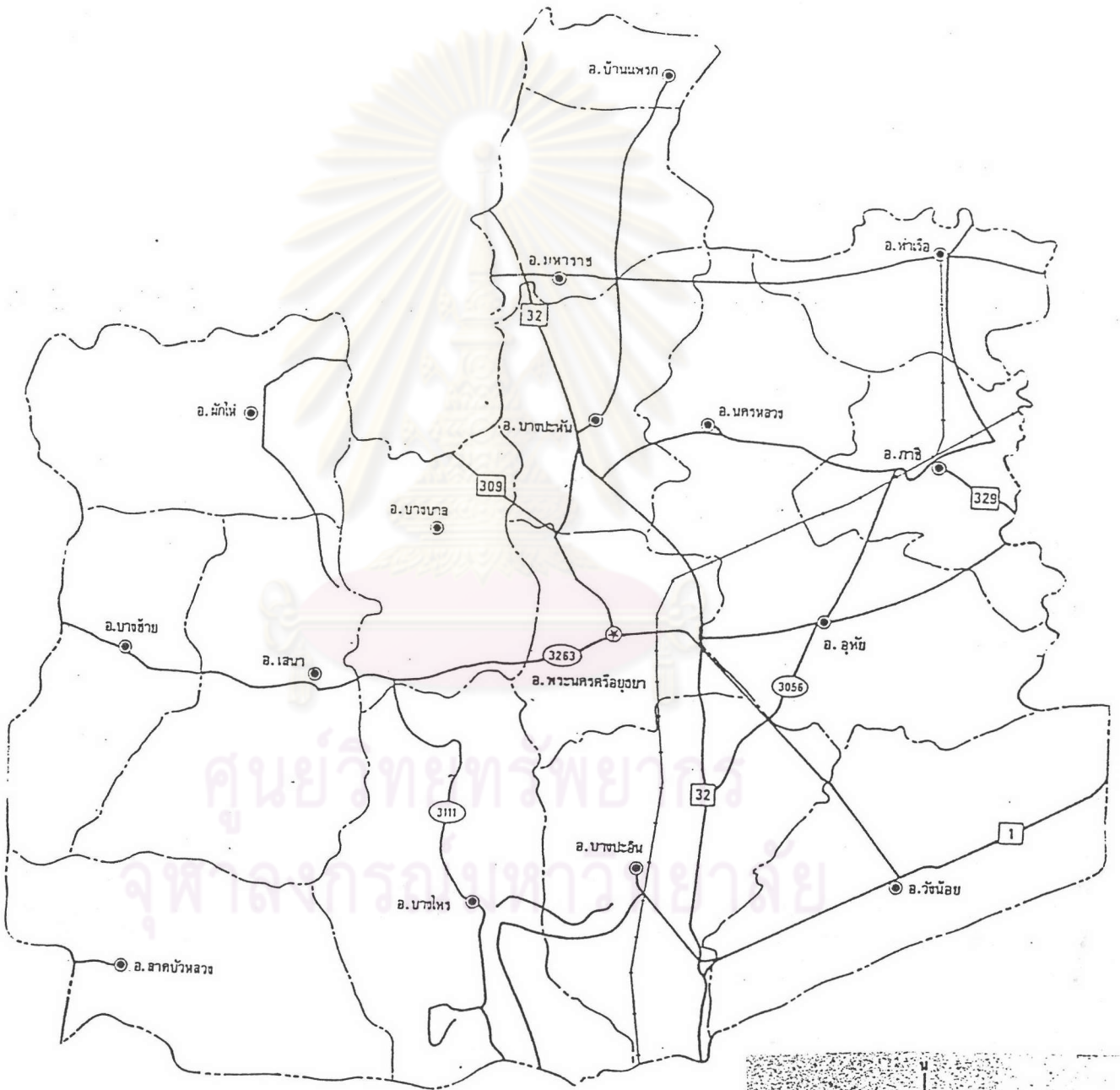
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์สนทนาและการสังเกตการณ์ ที่มีโครงสร้างที่สร้างจากแนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

1. ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับลักษณะของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
2. ข้อมูลด้านสังคม ได้แก่ วิธีการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ วิธีการผลิต และการจัดสรรผลผลิตของครอบครัวเกษตรกรชาวนา
3. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้และรายจ่ายในการเพาะปลูก การสะสมทุนและการออมของครอบครัวเกษตรกรชาวนา
4. ข้อมูลทางด้านความคิดเห็น เกี่ยวกับการเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการมีโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัด ที่มีต่อครอบครัวเกษตรกรชาวนา

การทดสอบเครื่องมือ

ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์สนทนาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบข้อมูลที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์สนทนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านทำการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง หลังจากที่คุณผู้เชี่ยวชาญได้ทำการตรวจแก้ไขแล้ว ได้นำไปทดลองสัมภาษณ์สนทนาครอบครัวในพื้นที่ที่ทำการวิจัย แล้วนำแบบข้อมูลที่ใช้ดังกล่าวมาแก้ไขเนื้อหาสาระและถ้อยคำเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นที่ยอมรับจากผู้ตอบ เพื่อตรงตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

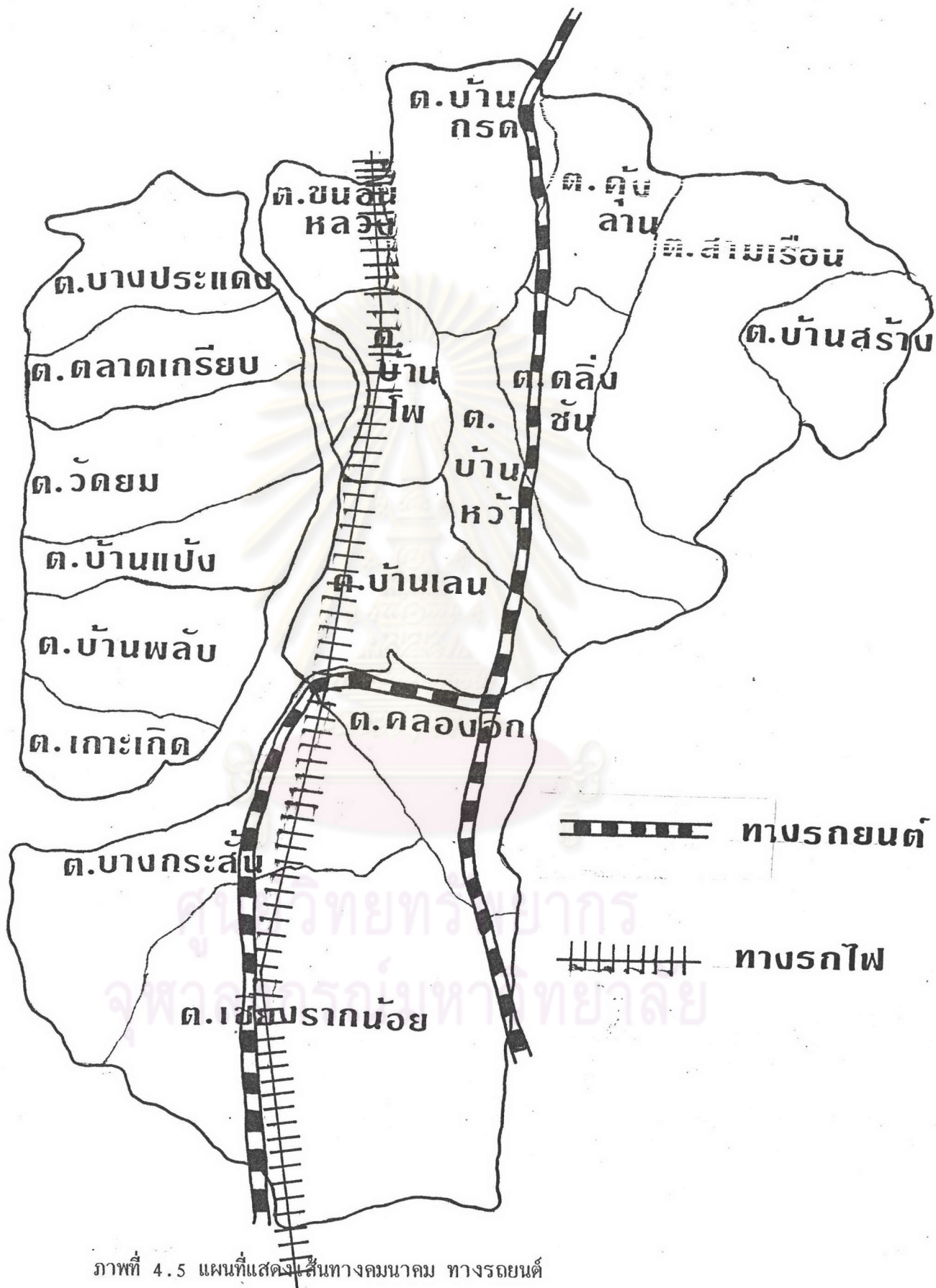
ภาพที่ 4.1 แผนที่แสดงพื้นที่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

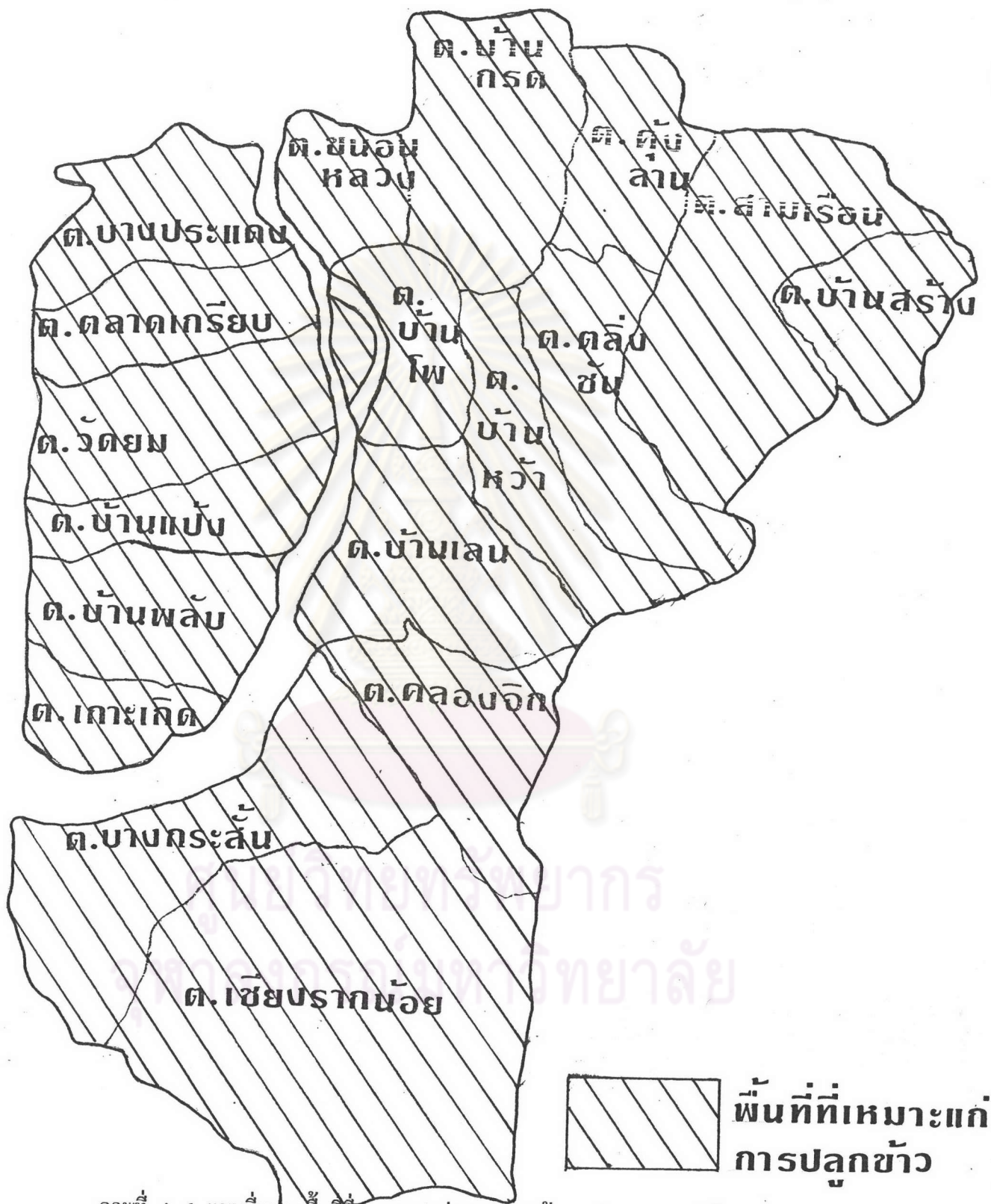
ภาพที่ 4.3 แผนที่แสดงตำบลของอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

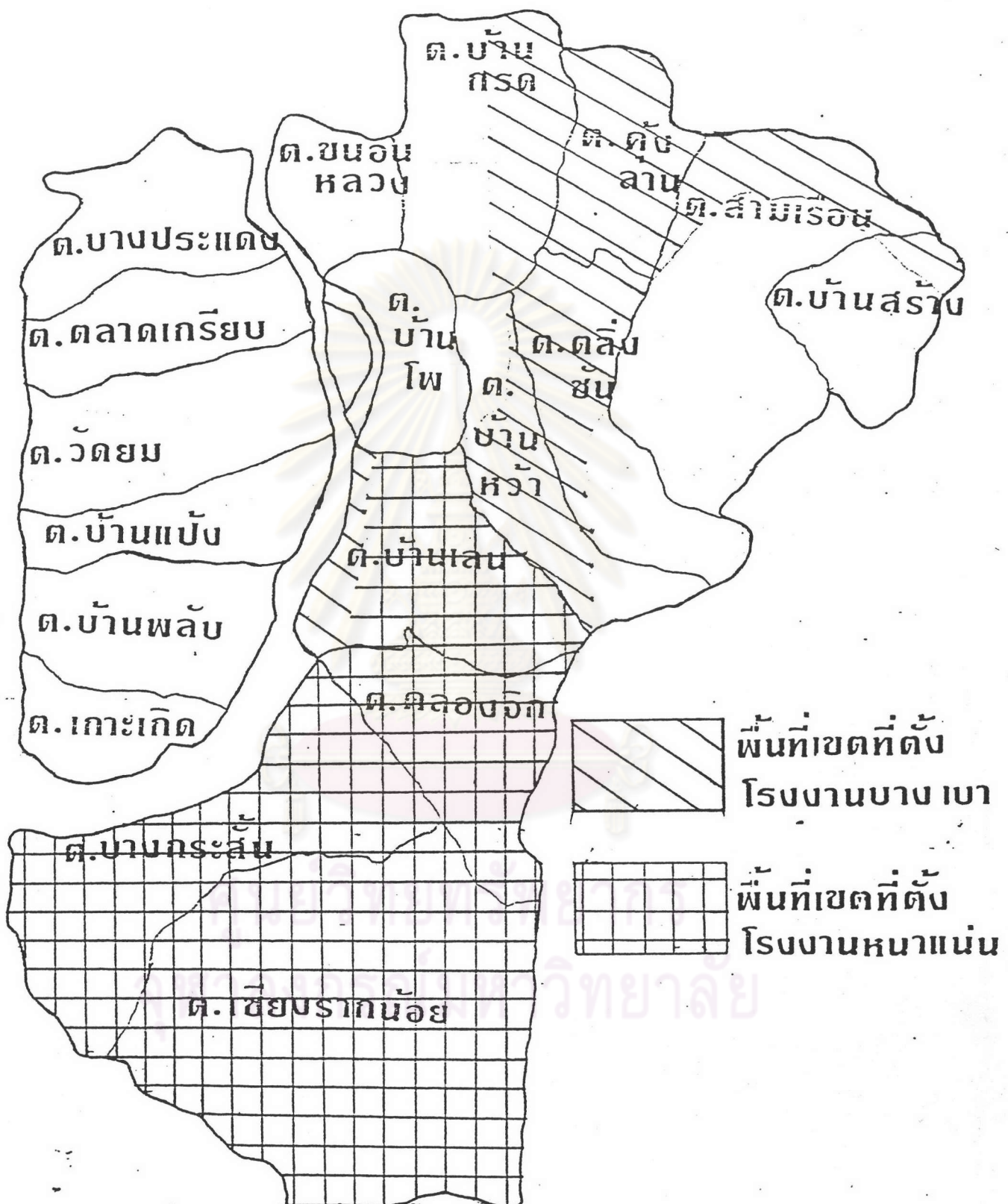
ภาพที่ 4.4 แผนที่แสดงตำบลตัวอย่าง อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 4.5 แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม ทางรถยนต์

ภาพที่ 4.6 แผนที่แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 4.7 แผนที่แสดงพื้นที่เขตตั้งโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา